

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Voortgangsrapportage Leven Lang Ontwikkelen

November 2020

Pijler 1: Versterken ontwikkelvraag en eigen regie individuen

Door mensen beter te ondersteunen en te stimuleren, kunnen belemmeringen om te leren en ontwikkelen worden weggenomen en krijgen mensen meer regie over hun eigen ontwikkeling. Het gaat daarbij zowel om financiële ondersteuning, als om laagdrempelige toegang tot informatie, advies en begeleiding. In deze pijler gaat het om instrumenten waar mensen zelf toegang toe hebben, onafhankelijk van de werkgever.

1a Reguliere inzet pijler 1

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep / wie kan aanvragen?	Budget/ looptijd
STAP - budget	Versterken eigen regie op ontwikkeling en loopbaan door mensen individueel ontwikkelbudget te geven. daartoe wordt fiscale scholingsaftrek omgezet in ontwikkelbudget voor iedereen.	Implementatie is in volle gang. UWV ontwikkelt het STAP-portaal en DUO het scholingsregister. Planning: start op 1 januari 2022	Beroepsbevolking 18+ Mensen kunnen zelf STAP-budget aanvragen (€ 1000,- per aanvraag).	€ 218 miljoen per jaar (incl. ontwikkeladvies STAP) Vanaf 1 januari 2022. Structureel
Ontwikkeladvies STAP	Wegnemen drempels voor leren en ontwikkelen en stimuleren dat specifieke groepen die minder toegang tot leren en ontwikkelen hebben de weg vinden naar het STAP-budget.	Regeling wordt uitgewerkt. Bereik van de doelgroep moet nog nader worden uitgewerkt	Praktisch geschoolde beroepsbevolking 18+ Mensen kunnen zelf STAP ontwikkeladvies aanvragen.	Naar verwachting € 9 miljoen per jaar uit € 218 miljoen budget STAP-budget Vanaf 1 januari 2022. Structureel.
Ontwikkelen landelijke digitale portal voor scholings- en financierings-mogelijkheden	Het digitale portal moet individu ondersteunen bij het krijgen van overzicht over scholingsaanbod en middelen (publiek en privaat) en daarnaast doorverwijsfunctie naar andere portals over loopbaanadvies, arbeidsmarkt e.d.	Programmaplan voor ontwikkeling scholingsportal in november 2020 gereed. Bestuurlijk go/no go-besluit voor ontwikkeling portal op 30 november 2020. Bij positief besluit start ontwikkeling portal in december 2020.	Doelgroep is de beroepsbevolking (werkenden en werkzoekenden) Mensen krijgen zelf toegang.	2020 en 2021, jaarlijks € 1,4 miljoen ten behoeve van ontwikkeling
Leerwerkloketten in arbeidsmarktregio's Drie pilots	Scholieren, studenten, werkenden, werkzoekenden en werkgevers kunnen terecht bij regionale leerwerkloketten voor onafhankelijk advies over opleidingen, EVC en werkend leren. Leerwerkloketten zijn regionale samenwerkingsverbanden van onderwijs, ondernemers en overheid. Om de ondersteuning te verbeteren van (niet) werkenden en werkgevers bij een Leven Lang Ontwikkelen, lopen er van 2019 tot en met 2021 pilots Leerwerkloket Plus in de arbeidsmarktregio's Fryslân, Rijnmond en Twente.	Een van de lessen uit de pilots is dat niet alle leerwerkloketten even snel kunnen opschalen. Loketten die al een substantiële omvang hadden kunnen dat beter dan kleine loketten. De eerste ervaringen zijn overwegend positief, zoals ook blijkt uit de stijging in het aantal adviezen van de drie leerwerkloketten aan werkzoekenden, werkenden en jongeren (zie ook bijlage 2 bij Kamerbrief november 2020). De 3 leerwerkloketten plus hebben landelijke ondersteuning. Evaluatie pilots voorzien voor 2021.	Iedereen kan bij leerwerkloketten in arbeidsmarktregio's terecht.	Looptijd pilots 2019 t/m 2021, extra budget samen € 1.4 miljoen per jaar. Jaarlijkse bijdrage per loket is € 100.000,- en het landelijke team ontvangt € 1 miljoen voor facilitering en ondersteuning. Daarnaast krijgen de loketten co-financiering, verschilt per loket. Vanuit het onderdeel crisisdienstverlening uit flankeren beleid is aanvullend budget gereserveerd voor de leerwerkloketten (€ 3 miljoen).
Levenlanglerenkrediet (lening)	Deze lening voor collegegeld of lesgeld staat open voor iedereen tot 55 die geen recht (meer) heeft op reguliere studiefinanciering. Doel is het mogelijk maken om (als)nog een opleiding mbo-bol of hoger onderwijs te volgen. Standaard kan men 4 jaar lenen. In deeltijd of bij langere nominale studieduur is dit onder voorwaarden langer. Jaarlijks kan men het betaalde college- of lesgeld lenen tot	Bij het parlement is het wetsvoorstel Variawet Hoger Onderwijs ingediend. Dit voorziet in een verhoging van de leeftijdsgrens van het levenlanglerenkrediet die gelijk oploopt met de verhoging van de AOW-leeftijd.	Lening kan worden aangevraagd door iedereen in de leeftijdscategorie 30-55 jaar: - 30plussers voor opleiding hoger onderwijs of mbo-bol - Mensen onder de 30 jaar voor deeltijd opleiding hoger onderwijs	Open-einderegeling.

	max. 5 x het wettelijk college- of lesgeld.			
Tijdelijk scholingsbudget voor WW-gerechtigden	UWV kan scholingstrajecten inkopen voor werkzoekenden met een grote kans op langdurige werkloosheid. Gaat om scholing richting een krapteberoep of een baangarantie of -intentie door een werkgever. Met behoud WW uitkering en vrijstelling sollicitatieplicht.	Regeling wordt verlengd t/m eind 2021. Daarnaast extra inzet in het kader van het 3 ^e steun- en herstellpakket, zie hieronder onder kop crisisinzet.	Voor werkzoekenden. UWV vraagt aan.	€ 11 miljoen in 2020, € 8 miljoen in 2021 uit reguliere besluitvorming waar verlening is geregeld, zie ook crisisinzet
Scholings-experiment WGA	Doel is beproeven in hoeverre gerichte scholing WGA-gerechtigden dichterbij de arbeidsmarkt brengt en werkherlevingskansen vergroot.	De opstartfase van het experiment duurt langer dan bij aanvang verwacht. Eerst worden leerwerktrajecten ontwikkeld en pilots gestart, in overleg met UWV, werkgevers- en werknemersorganisaties, reïntegratiebedrijven en verzekeraars.	Doelgroep zijn iig publiek verzekerde WGA gerechtigden zonder of met niet-passende (start) kwalificaties.	Vanaf 2020 t/m eind 2022 € 30 miljoen
Vouchers studievoorschot	De eerste vier cohorten die instromen in het hoger onderwijs vanaf invoering Wet studievoorschot (2015) profiteren niet van de herinvesteringen in kwaliteit van het HO en worden daarvoor gecompenseerd met vouchers die zij ontvangen bij behalen graad hbo-bachelor of wo-master. Vouchers bedragen € 2.000,- en kunnen 5 tot 10 jaar na afstuderen worden verzilverd voor deelname aan geaccrediteerde opleidingen in het hoger onderwijs.	OCW heeft formeel nog geen opdracht gegeven om deze maatregel uit te voeren. DUO krijgt op korte termijn de opdracht het huidige uitvoeringsscenario af te stemmen met de instellingen van hoger onderwijs. Daarnaast wordt DUO gevraagd een scenario te onderzoeken, waarbij de uitbetaling van de voucher direct aan de student plaats vindt, conform de aangenomen motie Van der Molen c.s.	Afgestudeerden 5/10 jaar na afstuderen.	15 jaar € 640 miljoen
Werktuig PPO (programma voor permanente professionele ontwikkeling in culturele en creatieve sector)	Het programma biedt werknemers én zzp'ers een tegemoetkoming in de kosten voor professionalisering. Het gaat om bij- na- of omscholing, maar ook initiatieven als leernetwerken voor peer-to-peer learning, of individuele coaching. Daarnaast aandacht voor bewustwording vergroten rond het belang van professionele ontwikkeling. Met dit doel voor ogen is een campagne vormgegeven om werkgevers en werkenden te bereiken. Ook zal de opbrengst van verschillende scholingsvormen in beeld worden gebracht.	Op 8 oktober 2020 is Werktuig PPO gelanceerd. Veel branches, beroepsgroepen, opleidingen en ondersteunende instellingen hebben de afgelopen jaren meegedacht over de inrichting van Werktuig PPO. Het aanvraagproces is zo laagdrempelig mogelijk ingericht, waarbij de nadruk ligt op het concreet benoemen van persoonlijke leerdoelen. Ondertussen worden sociale partners gestimuleerd afspraken te maken over inzet en financiering van scholing, bijvoorbeeld in cao's of modelcontracten.	Werknemers en zzp'ers in de creatieve sector.	€ 19 miljoen, 2021-2024

1b Crisis inzet pijler 1

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep / Wie kan het aanvragen?	Budget/ looptijd
NL Leert Door met inzet van scholing (incl. aanvulling 3e crisispakket)	Het doel van deze regeling is het (verder) ontwikkelen van kennis en vaardigheden van deelnemers door hun kosteloos scholingstrajecten aan te bieden, die kunnen bijdragen aan het vergroten van de kansen op de arbeidsmarkt of op het weer	2e pakket: 50.000 - 80.000 kosteloze scholingstrajecten in 2020/2021. De regeling is op 5 september 2020 van kracht gegaan. Van 1 oktober tot en met 15 oktober 2020 kunnen opleiders en opleiderscollectieven een aanvraag indienen. Van 2 november tot en met 16	Doelgroep is iedereen met band met Nederlandse arbeidsmarkt. Zij kunnen kosteloos scholen bij opleiders die via deze subsidieregeling tegemoetkoming in	2e pakket: € 34 miljoen, vanaf oktober 2020 tot circa halverwege 2021. 3e pakket: € 30 miljoen, aanvragen in 2021,

	verkrijgen van arbeid of opdrachten.	november 2020 kunnen samenwerkingsverbanden een aanvraag indienen. Dit najaar kunnen deelnemers starten. 3e pakket: nog eens 80.000 extra scholingstrajecten in 2021/2022. Aantal trajecten ligt naar verhouding hoger omdat in het 3e pakket alleen de minder intensieve trajecten via opleiders en opleiderscollectieven worden aangeboden via deze regeling.	kosten hebben aangevraagd. 2e pakket: aanvragen door opleiders, opleiderscollectieven of samenwerkingsverbanden van sociale partners, O&O fondsen, branche organisaties en opleiders. 3e pakket: aanvragen door opleiders en opleiderscollectieven.	afhandeling loopt door in 2022
NL Leert Door met inzet van ontwikkeladvies	Mensen ondersteunen om zich (in deze tijd van crisis) te (her)oriënteren op hun actuele ontwikkelkansen en mogelijkheden op de arbeidsmarkt (22.000 ontwikkeladviezen per 1-8-2020 en 40.000 plus 10.000 (via motie) ontwikkeladviezen per 1-12-2020).	2e pakket: 22.000 registraties in een maand vol. Sinds 1 oktober aanvraagportaal open. Trajecten kunnen worden afgerond en subsidie worden aangevraagd tot 1 maart. 1 december nieuw tijdvak voor nog eens 50.000 trajecten. Medio november 2020 monitor verwacht met informatie over deelnemers. 2021-20211 effectevaluatie. 3e pakket: vanaf 1 december 2020 gaat aanvraagportaal voor ontwikkeladvies weer open voor nog eens 50.000 ontwikkeladviezen	Doelgroep is iedereen met band met Nederlandse arbeidsmarkt. Een loopbaanadviseur vraagt de subsidie aan voor het individu.	2e pakket van 1-8-2020 tot 1-4-2021. € 14 miljoen in 2020 3e pakket 1-12-2020 tot 1-1-2022. € 30 miljoen + 7 (motie) miljoen in 2021
Tijdelijk Scholingsbudget voor WW-gerechtigden	Scholingsbudget voor WW-gerechtigden	Als onderdeel van het sociaal pakket bij het 3 ^e steun- en herstellepakket wordt het reguliere budget verhoogd om beter aan te sluiten op de huidige arbeidsmarkt.	Verstrekking aan WW-gerechtigden loopt via UWV	€ 23,5 miljoen voor 2021

Pijler 2: Stimuleren werkgevers en sociale partners

Een groot deel van de investeringen in leren en ontwikkelen komt van werkgevers, cao-partijen en O&O fondsen. De rol van werkgevers kan nog beter worden benut met extra inzet op leren en ontwikkelen in het mkb. Ook kan de rol van werkgevers, sociale partners en vakbonden bij het leren in de praktijk en bij het realiseren van een sterke leercultuur in de organisaties worden vergroot. Instrumenten in deze pijler 2 zijn hierop gericht.

2a Reguliere inzet pijler 2

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep/ Wie kan het aanvragen?	Budget/ looptijd
SLIM regeling Stimuleringsregeling voor leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen en specifiek voor de grootbedrijven in de landbouw-, horeca- of recreatiesector	Door middel van subsidie een bijdrage leveren aan initiatieven in mkb-ondernemingen en in grootbedrijven in de landbouw-, horeca- of recreatiesector, gericht op het stimuleren van leren en ontwikkelen.	De regeling is 1 januari 2020 in werking getreden. Individuele mkb-ondernemingen konden van 2 maart t/m 31 maart en van 1 september t/m 30 september een aanvraag indienen. Voor samenwerkingsverbanden en grootbedrijven in de sectoren landbouw, horeca en recreatie stond van 1 april t/m 30 juni het aanvraagtijdvak open. In 2021 staan opnieuw twee tijdvakken open voor individuele mkb-ondernemingen en één tijdvak	MKB ondernemingen, samenwerkingsverbanden en grootbedrijven in landbouw, horeca en recreatie	€ 48 miljoen structureel Looptijd deze regeling is 1 januari 2020 t/m 1 januari 2025.

		voor samenwerkingsverbanden en grootbedrijven in de genoemde sectoren.		
MKB!dee	Stimuleren mkb'ers die een goed idee hebben om belemmeringen weg te nemen om meer te investeren in scholing en ontwikkeling van huidige en toekomstig werkenden.	Tot nu toe hebben 61 projecten subsidie ontvangen. De meeste projecten zullen in de eerste helft van 2021 zijn afgerond. Uit de ingediende projecten blijkt een grote bereidheid om samen te werken met andere bedrijven en met onderwijsinstellingen. De derde tender is open vanaf 20 oktober 2020 en sluit op 19 januari 2021.	Doelgroep is het mkb. Kan worden aangevraagd door mkb-ondernemers en samenwerkingsverbanden van mkb-ondernemers met kennisinstellingen, brancheorganisaties of andere organisaties. In de 3 ^e tender is er extra aandacht voor het mkb tot 50 werknemers.	Tijdelijk, 2018 t/m 2024. De laatste lichting start in 2022 en projecten lopen dan maximaal twee jaar. De derde tender (die nu open is) heeft een budget van € 10 miljoen. Totale budget gaat om ongeveer € 30 miljoen.
Besluit voorwaarden in mindering brengen kosten op transitievergoeding	Op grond van het besluit kunnen bepaalde kosten, zoals voor scholing, onder voorwaarden in mindering gebracht worden op de transitievergoeding. Het gaat dan om kosten die gemaakt worden bij het einde van het dienstverband met het oog op het vinden van een andere baan of om kosten die tijdens het dienstverband worden gemaakt voor activiteiten die tot doel hebben de inzetbaarheid van de werknemer te bevorderen. Per 1 juli 2020 is het besluit verruimd. Sinds die datum kunnen ook kosten die de werkgever maakt voor het kunnen vervullen van een andere functie bij dezelfde werkgever in mindering worden gebracht op de transitievergoeding (in plaats van alleen kosten voor het kunnen vervullen van een andere functie bij een andere werkgever).	Het Besluit geldt vanaf 1 juli 2015. De verruiming geldt vanaf 1 juli 2020. Benutting: Dit loopt mee met de evaluatie van de Wab (2025) en heeft ook onderdeel uitgemaakt van de evaluatie van de Wwz. Er wordt dan onderzocht hoe werknemers de transitievergoeding inzetten, dus voor scholing / inkomensaanvulling / etc. En daar is de mogelijkheid om kosten af te trekken van de TV een onderdeel van.	Werknemers en werkgevers.	Het Besluit geldt vanaf 1 juli 2015. De verruiming geldt vanaf 1 juli 2020.
Tel mee met taal	Zorgen dat iedereen de basisvaardigheden bezit rond taal en rekenen. En dat volwassenen die een opleiding willen gaan volgen vrijstellingen krijgen op de onderdelen die ze al (aantoonbaar) onder de knie hebben.	De 10 maatregelen die in de kamerbrief Samen aan de Slag voor een Vaardig Nederland zijn aangekondigd, worden inmiddels uitgevoerd. Zo worden gemeenten ondersteund bij het werven van deelnemers voor cursussen, kunnen werkgevers subsidie aanvragen om scholingstrajecten aan te bieden aan laaggeletterde werknemers en is een nieuw Expertisecentrum begonnen.	Volwassenen die de Nederlandse taal, reken-, of digitale vaardigheden onder het niveau van een startkwalificatie (2F) beheersen.	€ 25 miljoen per jaar Looptijd 2020-2024 Voor 2021 extra crisisinzet (zie hieronder)
ESF 2014-2020 programma onderdeel duurzame inzetbaarheid	Doel van het programma is om mensen langer en productief aan het werk te houden en in te zetten op leeftijdsbewust personeelsbeleid. Subsidie is voor enerzijds bedrijven en instellingen en anderzijds regio's en sectoren. Het betreft twee aparte subsidies, een subsidie van maximaal 12.000 euro voor bedrijven en instellingen en subsidies van maximaal 500.000 euro voor	Projecten lopen door tot in 2021-2022 (vooral projecten DI regio's en sectoren). Projecten DI bedrijven (kleinere subsidies) lopen grotendeels door tot eind 2020. Het programma wordt doorlopend geevalueerd. Zie: https://www.uitvoeringvanbelidszw.nl/subsidies-en-regelingen/esf-2014-2020-algemene-informatie-europees-sociaal-	Bedrijven en regio's en sectoren	2014 - 2020 € 101 miljoen

	<p>grotere projecten van O&O-fondsen en regionale samenwerkingsverbanden. Onder DI regio's en sectoren kan ook opleiding worden gesubsidieerd als dit onderdeel uitmaakt van een DI-plan voor de betreffende sector.</p>	<p>fonds/onderzoek-en-evaluatie-esf-2014-2020</p>		
<p>ESF + programma 2021 - 2027</p>	<p>Invulling nieuwe ESF+ wordt aan gewerkt. Voornemen is om het ESF+ te focussen op het aan het werk helpen en het aan het werk houden van mensen (zowel werkzoekenden als werkenden) met een kwetsbare arbeidsmarktpositie in de 35 arbeidsmarktregio's. Hierbij speelt ook opleiding en LLO een rol (zeker voor onderdeel gericht op kwetsbare werkenden).</p>	<p>Budgetten en voorwaarden (EU verordeningen) nog niet vastgesteld. Over de mogelijke invulling wordt momenteel gedacht. Verwacht totaalbudget: € 414 miljoen over 7 jaar.</p>	<p>Doelgroep kwetsbare werkenden en werkzoekenden.</p> <p>Aanvragen door arbeidsmarktregio's O&O fondsen, gemeenten, scholen vso en pro.</p>	<p>2021 t/m 2027 (met uitloop naar 2030) Verwacht totaalbudget: € 414 miljoen over 7 jaar.</p>
<p>Subsidieregeling praktijkleren</p>	<p>De subsidie is erop gericht om werkgevers te stimuleren praktijk- en werkpleerplaatsen aan te bieden. De subsidie is een tegemoetkoming voor de kosten die een werkgever maakt voor de begeleiding van een leerling, deelnemer of student. Ook is de subsidie een tegemoetkoming in de loon- of begeleidingskosten van een promovendus of technologisch ontwerper in opleiding (toio). De subsidie wordt na afloop van de begeleiding aangevraagd.</p>	<p>Subsidieregeling loopt tot 2023. Werkgevers die in aanmerking komen voor de subsidie, ontvangen jaarlijks in december een tegemoetkoming. Tegemoetkoming is maximaal € 2700,- per leerwerkplek.</p>	<p>Doelgroep van aanvraag is werkgevers. In de praktijkleerplaatsen wordt gericht op werkenden/ werkzoekenden zonder startkwalificatie.</p>	<p>Regeling loopt tot 2023. Budget varieert per jaar maar ligt rond € 200 miljoen.</p>
<p>SectorPlanPlus Voor de zorg sector</p>	<p>De middelen zijn beschikbaar voor scholingsactiviteiten, variërend van bbl-trajecten tot korte cursussen. Het grootste deel van de middelen is bestemd voor personeel in verpleging en verzorging. De scholingsimpuls SectorplanPlus is in het 4e tijdvak (2020) ook beschikbaar voor projecten gericht op behoud van medewerkers. In verband met de uitbraak van COVID-19 is de mogelijkheid toegevoegd voor het in een kort tijdsbestek klaarstomen van (zorg)professionals voor inzet in de strijd tegen COVID-19.</p>	<p>Op Prinsjesdag 2020 heeft het kabinet aangekondigd de komende jaren aanvullende middelen beschikbaar te stellen voor de activiteiten van een aantal instrumenten uit het actieprogramma 'Werken in de zorg': een bedrag oplopend tot 130 miljoen euro per jaar vanaf 2023, waarvan het overgrote deel voor de activiteiten onder SectorplanPlus. Een beperkt deel van de recent beschikbaar gestelde middelen is bestemd voor de loopbaaninstrumenten 'Sterk in je werk' (loopbaanadvies) en 'zorginspirator' (online tool voor oriëntatie op loopbaanperspectieven en benodigde competenties, vaardigheden en scholing).</p>	<p>Zorginstellingen kunnen subsidie aanvragen voor scholing van medewerkers.</p>	<p>€ 420 miljoen tot 2021. Additioneel daarop € 22,5 miljoen. voor de COVID-activiteit. Vanaf 2021 een bedrag oplopend tot € 130 miljoen per jaar vanaf 2023. tijdelijk tot 2021. Het gaat om geld voor de scholing van medewerkers. De subsidiemiddelen komen terecht bij de werkgevers die de scholing betalen.</p>
<p>Stagefonds voor private zorginstellingen (subsidieregeling)</p>	<p>Het stagefonds is een subsidieregeling van de rijksoverheid (€ 112 miljoen) waarmee private zorginstellingen een bijdrage in de kosten voor het aanbieden van stageplaatsen wordt geboden. Het richt zich op zorginstellingen die stageplaatsen aanbieden aan mbo- en hbo-studenten in opleidingen voor zorg en welzijn.</p>	<p>Aanvragen dienen voor 1 oktober na het betreffende schooljaar binnen te zijn. De regeling loopt tot augustus 2021 en wordt nu geëvalueerd.</p>	<p>Zorginstellingen</p>	<p>€ 112 miljoen per jaar.</p>

Kwaliteitsimpuls personeel ziekenhuizen	Ziekenhuizen kunnen subsidie krijgen voor activiteiten gericht op het opleiden, leren en ontwikkelen van hun medewerkers. Als gevolg van meerdere ontwikkelingen, zoals de vergrijzing, de toenemende technische mogelijkheden en de toename van patiënten met meerdere aandoeningen, wordt de patiëntenzorg in de ziekenhuizen steeds complexer. Het doel van de subsidieregeling is om ziekenhuizen te stimuleren om constant te investeren in de kwaliteit van alle personen werkzaam voor de instelling.	In 2020 hebben 190 ziekenhuizen subsidie ontvangen vanuit de Subsidieregeling Kwaliteitsimpuls Personeel Ziekenhuiscare 2020-2022. Het totale subsidiebudget voor 2020 is daarmee besteed. Tot en met 17 december 2020 hebben ziekenhuizen de tijd om hun aanvraag in te dienen voor het ontvangen van subsidie voor hun opleidingsactiviteiten in 2021. De aanvraag van ziekenhuizen moet onder andere vergezeld gaan van een strategisch opleidingsplan en een jaarplan.	Ziekenhuizen (algemene en categorale ziekenhuizen, UMC's en zelfstandige klinieken) kunnen subsidie aanvragen voor het opleiden van hun personeel.	Tijdelijk tot 2022 is ca. € 206 miljoen per jaar beschikbaar.
Vrijstelling voor scholing in de loonbelasting	Binnen de werkkostenregeling van de loonbelasting bestaat een gerichte vrijstelling voor scholingskosten, zodat werkgevers – uiteraard mits binnen de voorwaarden voor de gerichte vrijstelling - zonder dat hier loonheffingen over verschuldigd zijn, scholing kunnen vergoeden of verstrekken aan werknemers. Het gaat om een vrijstelling voor studies en opleidingen die zien op onderhoud en verbetering van kennis en vaardigheden ter vervulling van de huidige dienstbetrekking en om scholing die wordt gevolgd met het oog op het verwerven van inkomen werk en woning.	In het Belastingplan 2021 wordt voorgesteld de gerichte vrijstelling voor scholing te verruimen: vanaf 2021 kunnen ook kwalificerende scholingskosten die voortvloeien uit vroegere arbeid vrijgesteld worden vergoed. Zo kunnen ook ex-werknemers na einde dienstverband nog vrijgesteld scholing volgen op kosten van de ex-werkgever.	Werkgevers en werknemers	Geschat op jaarlijks € 1,8 miljard (zie BMH rapport Ongekend talent).

2b Crisis inzet in pijler 2

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep /Wie kan het aanvragen?	Budget/ looptijd
NL Leert Door met inzet van maatwerk	Zoveel mogelijk mensen direct van de ene baan naar de andere baan laten gaan, zonder dat zij in een uitkering terecht te komen door cofinanciering van plannen voor maatwerktrajecten ontwikkeld door sectorale samenwerkingsverbanden.	Regeling is nog in ontwikkeling in afstemming met sociale partners. Omvang bedrag, hoogte cofinanciering, (evt) hoogte van trajecten, samenstelling van het samenwerkingsverband, aansluiting regeling intersectorale scholing moeten nog worden ingevuld.	Samenwerkingsverbanden van sociale partners, O&O fondsen, branche organisaties en andere betrokken organisaties.	2021 (datum ntb) € 72 miljoen (waarvan € 62,5 miljoen in 2021 bij aanvraag en € 9 miljoen in 2022 bij afronding)
Impuls subsidieregeling praktijkleren	Extra crisisinzet voor de subsidieregeling praktijkleren om werkgevers te stimuleren leerwerkplekken (bbl) te blijven aanbieden.	De extra impuls wordt ondergebracht in een apart compartiment, zodat werkgevers in de betreffende sectoren extra subsidie ontvangen voor het aanbieden van bbl-leerplekken bovenop het bedrag aan subsidie waarop zij op grond van de huidige regeling praktijkleren al aanspraak kunnen maken. De wijziging van de huidige regeling praktijkleren zal begin 2021 gepubliceerd worden. Aan deze wijziging zal terugwerkende kracht worden toegekend.	Werkgevers in leerbedrijven (bbl) in conjunctuur en contactgevoelige bedrijfssectoren met goede arbeidsmarkt-perspectieven en die voornamelijk privaat gefinancierd worden.	Twee maal € 10,6 miljoen (in 2020 en in 2021)

Versterken basisvaardigheden (Tel mee met Taal)	Versterken basisvaardigheden	Zorgen dat iedereen de basisvaardigheden bezit rond taal en rekenen. En dat volwassenen die een opleiding willen gaan volgen vrijstellingen krijgen op de onderdelen die ze al (aantoonbaar) onder de knie hebben.	Werkgevers iedereen die de taal onvoldoende beheerst plus studenten post-initieel via voltijdsopleiding	Voor 2021 € 6 miljoen extra
Omscholing naar tekortsectoren	Regeling is erop gericht om bedrijven met kans- en tekortberoepen te stimuleren nieuwe mensen uit andere sectoren aan te nemen en hen omscholing te bieden. Doel is om zo intersectorale mobiliteit op gang te brengen van mensen die hun baan verliezen als gevolg van de coronacrisis en om een afname van de structurele tekorten in de krapsectoren te realiseren.	Regeling is nog in ontwikkeling, maar zal waarschijnlijk voorjaar 2021 opengaan. Met de regeling kunnen maximaal 10.000 omscholingstrajecten worden gerealiseerd.	Werkgevers die een vacature voor een tekort- of kansberoep aanbieden.	€ 37,5 miljoen in 2021

Pijler 3: Flexibiliseren aanbod voor volwassenen

Het formele aanbod van scholing voor volwassenen moet meer gericht worden op de vraag en mogelijkheden van werkenden en werkzoekenden. Zodat zij in de gelegenheid zijn om zo gericht mogelijk de scholing te volgen die voor hen nuttig is, naast werk of andere verplichtingen. In deze pijler komt de inzet op flexibilisering in het mbo (3a.1) en in het ho (3a.2) aan de orde.

3a.1. Reguliere inzet pijler 3: flexibilisering mbo

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep / Wie kan het aanvragen?	Budget/ looptijd
Subsidieregeling flexibilisering aanbod	Onderwijsinstellingen in het mbo ondersteunen bij het verder flexibiliseren van het opleidingsaanbod voor werkenden en werkzoekenden door ontwikkeling van innovatieve programma's in publiek-private samenwerking tussen mbo-instellingen te bevorderen. Ook is de subsidie bestemd voor activiteiten of instrumenten om de volwassenen te bereiken en te motiveren	De eerste periode 2019-2020 heeft laten zien dat er tien (regionale en landelijke) innovatieve samenwerkingsverbanden van de grond zijn gekomen. Zij zetten in op een variatie aan werkvormen (vaak met een modulaire aanpak), nieuwe leertechnologieën en leermiddelen. De onderwijsprogramma's, werkwijzen en materialen, die met de subsidie zijn ontwikkeld, worden breed verspreid zodat ook andere mbo-instellingen hiervan kunnen profiteren.	Mbo-instellingen	2019-2021 € 20 miljoen.
Pilots praktijkleren met de praktijkverklaring (OCW en SZW)	Kortdurende bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden ter verbetering van hun directe en duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt via praktijkleren op maat. Hierbij worden in de praktijk van het leerbedrijf delen (werkprocessen) uit mbo-opleidingen geleerd op basis van de mogelijkheden van de kandidaat en het bedrijf leidend tot een mbo-praktijkverklaring. Dit in aanvulling op de mogelijkheid tot het behalen van een mbo-diploma (volledige opleiding) en een mbo-certificaat	Begin 2021 wordt het onderzoek door KBA Nijmegen opgeleverd over de pilots. Vanaf 2021 kan praktijkleren met de praktijkverklaring breed worden ingezet.	Uitvoering door mbo-instellingen (in de derde leerweg) Doelgroep: Werkzoekenden en werkenden voor wie het behalen van een mbo-diploma of mbo-certificaat vooralsnog niet haalbaar is.	Pilotfase wordt in 2020 afgerond. Kan vanaf 2021 breed worden ingezet.

	(vastgesteld arbeidsmarktrelevant onderdeel van een mbo-opleiding).			
Regionaal Investeringsfonds mbo (RIF) (subsidieregeling)	Het RIF is ingericht op het stimuleren van de regionaal publiek-private samenwerking (PPS) tussen het mbo, bedrijfsleven en overheid, om hiermee de aansluiting van het beroepsonderwijs op de behoeften van de arbeidsmarkt te verbeteren. Een onderdeel hierbinnen is Leven Lang Ontwikkelen.	In totaal voor € 22,1 miljoen aan subsidie toegekend aan 22 projecten, waarvan 20 zich (onder andere) richten op LLO. Het Regionaal Investeringsfonds (RIF) heeft sinds 2019 leven lang ontwikkelen toegevoegd als aandachtsgebied. Sindsdien hebben 39 van de 44 (88%) toegekende projecten aandacht voor LLO in hun publiek private samenwerkingsverband (pps). Bij de eerste RIF-regeling (2014-2018) was dat 36%.	Samenwerking publiek, private scholing en bedrijven. Zowel initiële als post-initiële studenten, zowel bol als bbl.	€ 100 miljoen over 2019-2022
Certificaten	Kortdurende bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden ter verbetering van hun directe en duurzame inzetbaarheid op de arbeidsmarkt, door het volgen van arbeidsmarktrelevante onderdelen van mbo-opleidingen die afgerond kunnen worden met een erkend mbo-certificaat.	In het najaar van 2020 is aan ongeveer 240 onderdelen van mbo-opleidingen een certificaat verbonden. Dit aantal wordt komende jaren uitgebreid. Onderwijsinstellingen kunnen op basis hiervan, en in overleg met werkgevers, een onderwijsaanbod opstellen gericht op het behalen van een certificaat.	Uitvoering door mbo-instellingen (in de derde leerweg) Doelgroep: Werkenden en werkzoekenden,	Structureel
Brochure ruimte in de regels bij LLO	Helderheid geven over de ruimte in de regelgeving mbo om mbo-opleidingen af te stemmen op werkenden en werkzoekenden.	Begin oktober verspreidt onder de mbo-instellingen.	Mbo-instellingen	Eenmalig
Upskilling pathways en Kennispunt LLO	Ondersteunen van mbo-instellingen en faciliteren van kennisdelen. Het kennispunt is ontstaan met financiering van OCW, voor een projectperiode van 3 jaar. De oprichting kwam voort uit het bestuursakkoord mbo, waarin wordt opgeroepen tot het inrichten van een mbo-infrastructuur voor scholing van volwassenen, samen met regionale partners.	Er is onder meer een netwerk van betrokken directeuren en beleidsmedewerkers ontwikkeld en er zijn themabijeenkomsten georganiseerd, goede voorbeelden gedeeld en specifieke vragen vanuit scholen beantwoord. De komende 2 jaar zal het lerend netwerk verder worden uitgebreid en bestendig en zullen publieke en private mbo-instellingen worden ondersteund bij de implementatie van het steunmaatregelen van het kabinet.	Mbo-instellingen	Loopt t/m 2022
Wetsvoorstel NLQF	Wettelijke grondslag geven aan kwalificatieniveaus NLQF en de daaraan gerelateerde EQF-niveaus; verplichte vermelding NLQF/EQF-niveau op diploma's formele kwalificaties; mogelijk maken vermelding NLQF/EQF-niveau op waardedocumenten non-formele kwalificaties; wettelijke status geven aan het Nationaal Coördinatiepunt NLQF.	Advies Algemene Rekenkamer wordt verwerkt (oktober). Wetsvoorstel wordt in november voorgelegd aan staatssecretaris BZK ivm zbo-constructie NCP NLQF. In januari 2021 wetsvoorstel naar MR.	Niet van toepassing	Structureel
Ambachtsacademie (aanvullend project)	Aanvullend project gaat tussen 2019 en 2021 per jaar 75 kandidaten koppelen aan leermeesters om in de praktijk een ambacht te leren, in circa 1,5 jaar.	Geen veranderingen	75 kandidaten koppelen aan leermeesters	t/m begin 2021

Festival voor het Leren	Om kennisdeling en netwerkvorming te bevorderen heeft OCV in haar rol als faciliterende overheid i.s.m. SZW, de SER en de afgelopen 5 jaar, ieder jaar een succesvol Tel Mee Met Taalcongres georganiseerd. In 2021 wordt het Festival van het Leren georganiseerd.	In de verkennende fase	Professionals op gebied van leren	In de loop van 2021
-------------------------	---	------------------------	-----------------------------------	---------------------

3a.2. Reguliere inzet pijler 3: flexibilisering hoger onderwijs

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep / Wie kan het aanvragen?	Budget/ looptijd
Experiment Leeruitkomsten	Is gericht op het realiseren van flexibele opleidingstrajecten hbo-deeltijd en duaal voor doelgroep (werkende) volwassenen, waarin wordt aangesloten op de kenmerken en behoeften van volwassenen en de vraag van werkgevers. De verplichting te werken met vaststaande en vastgelegde onderwijsprogramma's is losgelaten. In plaats daarvan is sprake van outputsturing in de vorm van leeruitkomsten, waardoor ruimte bestaat opleidingstrajecten op maat in te richten. Bij een positieve eindevaluatie van de pilot en positief advies van de NVAO zal de ruimte voor het werken met leeruitkomsten structureel worden verankerd in de WHW na afloop van de pilot in 2021. Besluit zal eind 2020 worden genomen.	Per AMvB is geregeld dat per 1 Februari 2021 aan het experiment deelnemende instellingen hun deelname kunnen uitbreiden met nieuwe deeltijdse en/of duale opleidingen. Dit is conform een toezegging aan het lid Van der Molen (CDA) in het AO LLO 11 juni 2019. In de strategische agenda hoger onderwijs en onderzoek 'Houdbaar voor de toekomst' is aangekondigd dat de kaders voor flexibilisering van dit experiment structureel worden verankerd in de wet. Een wetsvoorstel is in voorbereiding en wordt begin 2021 ingediend. In het najaar verschijnt het advies van het accreditatieorgaan NVAO over structurele verankering. Ook de rapportage van de eindevaluatie van het experiment vindt voor het eind van 2020 plaats.	(Werkende) volwassenen	2016 tot en met 2022 Aan het experiment leeruitkomsten is de Tijdelijke stimuleringsregeling flexibel hoger onderwijs voor volwassenen gekoppeld, met een budget van € 31 miljoen
Mkb route in hbo	In het mkb-actieplan is dit programma aangekondigd. Het gaat hierbij om het opzetten van werkend leren trajecten in samenwerking met VNO-NCW/ MKB-NL, die te vergelijken zijn met de BBL-trajecten. De werkend leren trajecten kunnen worden uitgevoerd binnen duale en/of deeltijdse hbo-opleidingen. Bedrijven, hogeschool en branchevereniging werken samen aan voor mkb relevante opleidingstrajecten voor mbo geschoolede werkenden, zij-instromers en initiële studenten (met extra aandacht voor doorstroom van studenten in mbo-bbl). In dergelijke werkend leren trajecten is de werkplek de basis en belangrijkste leeromgeving. Daaromheen wordt het 'schoolse' leren vormgegeven. Onderwijsinstellingen vergroten hun netwerk, wat het actueel houden van de opleidingen ten goede komt. Studenten kunnen werkervaring opdoen in het mkb. En tot slot kunnen werkenden door de hbo-opleiding hun arbeidsmarktpositie verbeteren.	Momenteel wordt onder leiding van een kwartiermaker het programma vormgegeven aan de hand van zeven pilots die bij diverse hogescholen (zullen) starten. Deze zijn onderdeel van het landelijk leernetwerk en samen met hen wordt toegewerkt naar een meerjarig programma om deze en andere MKB-routes in het hbo duurzaam neer te zetten. Het is de bedoeling dat op 9 december 2020 middels een (online) event het programma officieel te lanceren. Daarnaast participeren alle pilots in een challenge om LLO zo optimaal mogelijk te integreren in de pilot, dat betekent om hun route ook aantrekkelijk te maken voor werkenden	Doelgroep zijn werkgevers, studenten (zowel initieel als werkenden) en hbo instellingen.	Vanaf 2021 kunnen hbo instellingen gelden die worden geboden in het experiment leeruitkomsten inzetten voor een mkb route in het hbo. Daarnaast wordt voor opschaling naar budget gezocht. LLO challenge: € 90.000,- in 2020

Programma Hybride docenten in het Technische Beroepsonderwijs	Beoogd effect is om het hybride docentschap onder de aandacht te brengen van ondernemers, werkenden en onderwijsinstellingen, de regionale matching van hybride docenten te faciliteren en landelijke kennisdeling over hybride docenten te stimuleren. Op deze manier wordt het hybride docentschap meer een onderdeel van het HR-beleid van bedrijven en één van de manieren om je als werknemer door te ontwikkelen en kennis over te dragen.	Lopend, op de website van Techniepact is een plek gecreëerd voor actieve kennisdeling, zijn vijf pilots gestart die met het thema aan de slag zijn en wordt ingezet op regionale matching. Na afloop van het programma wordt dit duurzaam geborgd in bestaande netwerken zoals Techniepact.	Onderwijsinstellingen in het technisch beroepsonderwijs, mkb-bedrijven in technische sectoren en individuen die hybride docent (willen) worden.	Loopt één jaar (2020), gaat om een subsidie van bijna € 1 miljoen.
Experiment vraagfinanciering	Is gericht op het onderzoeken of bekostiging via vouchers vraagfinanciering voor modulen van 30 ec's (studiepunten) van hbo-opleidingen (deeltijd en duaal), die besteed kunnen worden bij zowel publiek bekostigde als private instellingen, leidt tot een aantrekkelijker en flexibeler aanbod voor (werkende) volwassenen en tot meer deelname en meer hbo-gediplomeerden. De vouchers hebben een waarde van € 1.250 per 30 ec. Daarnaast ontvangt de instelling een diplomabonus voor iedere afgestudeerde.	Naar aanleiding van de tussenevaluatie is in het voorjaar van 2019 besloten de instroom in het experiment vraagfinanciering niet te verlengen. Studenten die voor september 2019 zijn ingestroomd kunnen hun opleiding vervolgen met vouchers tot en met 2024. In de rapportage van de eindevaluatie van het experiment leeruitkomsten (eind 2020) zal ResearchNed update geven van de stand van zaken in het experiment vraagfinanciering. Eind 2021 vindt de eindevaluatie van het experiment vraagfinanciering plaats.	(Werkende) volwassenen	2016 tot en met 2024 € 32 miljoen.
Experiment Flexstuderen (betalen per studiepunt)	In dit experiment kunnen studenten zich inschrijven voor een deel van het nominale onderwijsprogramma en betalen zij collegegeld naar rato van het aantal studiepunten waar men voor is ingeschreven, met een opslag van maximaal 15% voor administratieve kosten. Doel is te onderzoeken of dit leidt tot betere toegankelijkheid en studeerbaarheid, minder uitval en meer studentsucces. Doelgroepen zijn bijvoorbeeld studenten die bestuurswerk verrichten, mantelzorg verlenen of om andere redenen niet het volledige nominale onderwijsprogramma kunnen volgen in een studiejaar.	Per AMvB is geregeld dat per 1 Februari 2021 nieuwe instellingen en opleidingen kunnen toetreden tot het experiment Flexstuderen. Het experiment was vooralsnog alleen gericht op voltijdsopleidingen, maar deelname is nu per 2021 ook mogelijk voor duale- en deeltijdsopleidingen. Doelgroepen voor flexstuderen zijn studenten die hun studie combineren met bijv topsport of mantelzorg, maar ook met een eigen onderneming of baan. Aanleiding is een motie van de leden Wiersma (VVD) en Van den Hul (PvdA) tijdens OCW Begrotingsbehandeling (17-09-2019). Bij een positieve eindevaluatie van de pilot (in 2021) zal de mogelijkheid van flexstuderen structureel worden verankerd in de wet. Dit is conform de in de strategische agenda 'Houdbaar voor de toekomst' aangekondigde invoering van flexibele deelname aan bekostigde opleidingen hoger onderwijs. Verankerd in de WHW na afloop van het experiment in 2023. Besluit zal eind 2021 worden genomen.	Studenten. Aanvragen kan via de onderwijsinstelling.	Experiment loopt tot en met 2023.
Onderzoek naar eventuele aanpassing bekostigingssystem	In de strategische agenda 'Houdbaar voor de toekomst' is aangekondigd dat flexibele deelname aan ho-opleidingen structureel mogelijk wordt	De rapportage van het onderzoek wordt volgens planning eind 2020/begin 2021 opgeleverd.	Niet van toepassing	2020/2021

atiek i.v.m. flexibele deelname	gemaakt. In dit onderzoek wordt onderzocht of het wenselijk is de bekostigingssystematiek hier op af te stemmen en, zo ja, hoe.			
Experiment accreditatie onvolledige opleidingen	Niet-bekostigde instellingen kunnen in dit experiment volstaan met het aanbieden van een deel van een opleiding, leidend tot een diploma/graad. Voor het deel van de opleiding dat niet wordt aangeboden vinden intake assessments plaats, waarin wordt vastgesteld of het individu de betreffende leeruitkomsten beheerst. Het experiment heeft tot doel te onderzoeken of dergelijke onvolledige opleidingen voorzien in een behoefte van de arbeidsmarkt, met behoud van kwaliteit en gerealiseerd eindniveau.	Eindevaluatie vindt plaats in 2021	Volwassenen	2016 tot en met 2022
Experiment educatieve minor	In het experiment kunnen mensen na afronding van hun wo-bacheloropleiding alsnog deelnemen aan de educatieve minor en heeft tot doel meer mensen te interesseren in het beroep van leraar.	Eindevaluatie vindt plaats in 2021	Net afgestudeerden	2016 tot en met 2022

3b Crisis inzet

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep/ Wie kan het aanvragen?	Budget/ looptijd
Praktijkleren mbo	Er komt € 63 miljoen beschikbaar in 2021 voor kortdurende bij- en omscholing via praktijkleren in het mbo ter verbetering van de directe en duurzame inzetbaarheid van werkzoekenden en werkenden op de arbeidsmarkt. Bij praktijkleren mbo wordt werken in een bedrijf gecombineerd met het volgen van (een deel) van een mbo-opleiding. Het gaat om een mbo-opleiding in de derde leerweg, gericht op het behalen van een praktijkverklaring, certificaat of diploma.	In uitwerking.	Het budget kan worden gebruikt door regionale mobiliteitsteams om werkenden en werkzoekenden die extra ondersteuning nodig hebben te begeleiden bij het vinden van nieuw werk. Ook gemeenten en UWV kunnen gebruik maken van dit budget in aanvulling op hun reguliere dienstverlening bij het begeleiden van werkzoekenden naar werk. Zowel de vergoeding voor de mbo-instelling als de vergoeding voor het bieden van de leerbaan en begeleiding van de kandidaat door de werkgever/erkend leerbedrijf kan hier dit budget worden betaald.	2021 € 63 miljoen

Pijler 4: Stimuleren leercultuur

Voor al het bovenstaande in de drie andere pijlers is een goede leercultuur een randvoorwaarde. De leercultuur bij individuen, bij werkgevers en in organisaties kan versterkt worden via campagnes, ondersteuning, advisering, en meer inzicht in effectieve interventies. Om tot een doorbraak te komen is de inzet nodig van alle betrokkenen, bij de instrumenten in deze pijler worden zij waar mogelijk betrokken om mensen te bereiken die minder deelnemen aan leren en ontwikkelen.

4a Reguliere inzet in pijler 4

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep/ Wie kan het aanvragen?	Budget/ looptijd
Campagne Hoe Werkt Nederland?	Om de leercultuur te stimuleren bij werkenden, werkzoekenden en werkgevers is binnen de doorlopende meerjarige campagne Hoe werkt Nederland? aandacht voor deelcampagnes om werkenden te informeren en bewustzijn te creëren. Doel daarvan is het onder de aandacht brengen van mogelijkheden binnen beschikbare regelingen, maar ook het versterken van de leercultuur bij werkenden en bij werkgevers.	Dit gebeurt onder meer via informatie en inspiratie op hoewerktnederland.nl, online advertenties, sociale media, vrije publiciteit en radiocommercials. In 2021 komen er specifieke activiteiten om STAP-budget en levenlanglerenkrediet onder de aandacht te brengen bij groepen die minder deelnemen aan leren en ontwikkelen en een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt hebben.	Doelgroepen zijn werkenden, werkzoekenden, werkgevers	Doorlopende campagne
Campagne Slim werkgeven	De koepelcampagne Slim Werkgeven is bedoeld om werkgevers te informeren en inspireren op verschillende arbeidsmarkt gerelateerde vraagstukken. Hierbij worden werkgevers ook gestimuleerd om van elkaar te leren, en elkaar te inspireren.	Dit jaar is er specifiek aandacht geweest voor de SLIM-regeling voor het versterken van leren en ontwikkelen bij het MKB, met name rondom de aanvraagtijdvakken.	Werkgevers	Niet van toepassing
Meerjarig integraal investeringsprogramma voor Duurzame inzetbaarheid en Leven Lang Ontwikkelen (MIP)	Doel is om werkend Nederland te bewegen tijdig te investeren in duurzame inzetbaarheid en leer- en ontwikkelbereidheid te stimuleren. Dit door middel van onder andere communicatie en delen en toepasbaar maken van kennis en subsidie voor experimenten en pilots.	In 2020 liep overleg met sociale partners over de invulling van het MIP. Activiteiten worden nu uitgewerkt. Zo komt er eind dit jaar een quickscan beschikbaar van wetenschappelijke en praktische kennis rondom DI/LLO. Tevens is communicatie onderdeel van het programma. Jaarlijks worden thema's bepaald. In 2020 en 2021 zijn dit Vitaliteit en Leven Lang Ontwikkelen. Ook komt er een subsidieregeling om te experimenteren en om pilots uit te voeren om toepassing in de praktijk te bevorderen.	Doelgroep: werkenden en werkgevers Aanvragen door sociale partners, samenwerkingsverbanden (o.a. sociale partners, O&O fondsen, sectoren)	€ 10 miljoen Vanaf 2020 structureel Subsidieregeling verwacht 3e kwartaal 2020.

4b Crisis inzet in pijler 4

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep/ Wie kan het aanvragen?	Budget/ looptijd
Communicatie over crisismaatregelen rond leren en ontwikkelen via lopende campagnes	Onder de aandacht brengen van NL Leert Door en andere crisisinstrumenten voor leren en ontwikkelen	Afgelopen jaar is er veel aandacht aan NL Leert Door, regeling voor ontwikkeladvies en regeling voor scholing besteed.	Doelgroepen zijn werkenden en werkzoekenden	2020-2021

Hoe werkt Nederland?				
----------------------	--	--	--	--

Bijlage: aanpalend beleid Leven Lang Ontwikkelen

Er zijn ook diverse maatregelen die veel raakvlakken hebben met Leven Lang Ontwikkelen of die gedeeltelijk gericht zijn op leren en Ontwikkelen, maar niet direct voortkomen uit het LLO-beleid. Aangezien deze wel bijdragen aan de voortgang op dit thema en om te voorzien in een volledig overzicht, geven we deze kort weer in deze aanvullende tabel.

Maatregel	Beoogd effect	Stand van zaken	Doelgroep/ Wie kan het aanvragen?	Budget/ looptijd
Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid & Eerder Uittreden (MDIEU)	Stimuleren en faciliteren van sectorale maatwerkafspraken rondom duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden, met als doel eraan bij te dragen dat uiteindelijk alle werkenden hun AOW-leeftijd gezond werkend kunnen bereiken; ook degenen die zwaar werk verrichten.	De MDIEU wordt op dit moment voorbereid. Het streven is dat de regeling eind 2020 wordt gepubliceerd.	Sectorale samenwerkingsverbanden van werkgevers en werknemers	€ 1 miljard euro 2021 t/m 2025
Breed offensief om mensen met arbeidsbeperking aan het werk te helpen (oa 2-jarig programma Perspectief op werk)	Middelen zijn bedoeld om dienstverlening aan m.n. werkgevers voor mensen met arbeidsbeperking te verbeteren. Per arbeidsmarktregio is 1 miljoen in 2019 beschikbaar voor actieplannen om mensen aan het werk te helpen. Bij voldoende vooruitgang kan ook in 2020 nogmaals bedrag van 1 miljoen beschikbaar worden gesteld.	De financiële middelen zijn inmiddels aan de regio's uitgekeerd. Door Covid-19 kwam de uitvoering van veel actieplannen tijdelijk tot stilstand. Zo waren door de contact beperkende maatregelen evenementen, werkfittrajecten en pilots Praktijkleren in het voorjaar niet of nauwelijks mogelijk. Ook lagen de prioriteit van de afzonderlijke organisaties op het uitvoeren van onder meer de steunmaatregelen. Inmiddels is men weer opgestart en zijn de regionale actieplannen deels ook aangepast aan de veranderde situatie op de arbeidsmarkt. Door de ingezette samenwerking van Perspectief op Werk kon het overleg hierover, meer nog dan voorheen, constructief plaats vinden, zo geven de regio's aan.	Mensen met arbeidsbeperking via werkgevers	€ 35 miljoen per jaar voor de duur van twee jaar, projecten kunnen doorlopen tot Einde 2021
1000-banenplan Groningen (convenant maart 2018)	Doel is tot 2022 minimaal duizend personen een duurzame arbeidsplaats bieden.	Tot en met 31 december 2019 zijn er inmiddels 790 mensen duurzaam (> 6mnd) geplaatst. Uit de factsheet van 2018 valt o.a. op te maken dat inmiddels een open house aanvraag voor opleidingen is gepubliceerd. Voor negen beroepen worden er scholingstrajecten ingekocht. Verder is er een regeling maatwerkscholing voor werkgevers half februari gereed. En worden alle opleidingen van de open house vermeld op kansrijkopleiden.nl. Inmiddels zijn ruim 650 mensen geplaatst en meer dan 150 mensen geschoold.	1000 personen richting een duurzame arbeidsplaats	2018 - 2021

Integratie uitkering Participatie	Gemeenten zijn verantwoordelijk voor ondersteuning van werkzoekenden volgens de Participatiewet. Gemeenten kunnen voor scholing voor hun uitkeringsgerechtigden putten uit de financiële middelen uit de Integratie uitkering Sociaal Domein.	De IUP bevat de middelen voor begeleiding naar werk voor de nieuwe doelgroep van de Pwet en de middelen voor de Wsw. Het gaat om een bedrag van € 180 miljoen voor begeleiding nieuwe doelgroepen en € 1.943 miljoen voor de Wsw. Structureel gaat het om € 563 miljoen voor de nieuwe doelgroepen en 0 euro voor de Wsw omdat die is afgesloten voor nieuwe instroom.	Werkzoekenden, aangevraagd door gemeenten	Geen einddatum, middelen voor Wsw worden afgebouwd
Voorziening werkgelegenheidssectoren energietransitie	Van-werk-naar-werk begeleiding en om- en bijscholing van mensen die in de fossiele sectoren hun baan verliezen	Budget is gedeeltelijk ingezet.	Werknemers in de fossiele sectoren.	€11 miljoen t/m 2024, €22 miljoen in totaal t/m 2030
NL Werkt Door (perspectief op werk)	Om te voldoen in de vraag naar personeel in (cruciale) functies, is op initiatief van alle partners van Perspectief op Werk het landelijke platform NL Werkt Door opgewerkt. Dit platform biedt een overzicht van alle regionale en sectorale initiatieven. Daarnaast worden specifieke vragen vanuit werkgevers doorgeleid naar de arbeidsmarktregio's. Alle regio's hebben daarvoor contactpersonen aangeleverd.	Een half jaar na de lancering kan geconstateerd worden dat de verbindingfunctie van het platform werkt. Veel werkgevers en werkzoekenden weten de link naar de regio te vinden. De doorverwijzing naar regio en sectoren is 30.000 maal gevonden en in die zin ook erg succesvol. De specifieke tweedelijns vragen zijn beperkt.	Werkgevers en werkzoekenden	2020 Wordt betaald uit programmabudget Perspectief op Werk
Roadmap Human Capital Topsectoren 2020 - 2023	De 10 Topsectoren werken in triple helix (overheid, ondernemers, onderzoekers) aan het benutten van de economische kansen van maatschappelijke uitdagingen. Inzet is op kennisontwikkeling, innovatie, internationalisering en human capital. Voor implementatie, brede toepassing en valorisatie bij- en door (MKB)bedrijven, is het nodig dat mensen daarvoor adequaat zijn opgeleid en toegerust. Kern in de gezamenlijke roadmap is daarom het slim organiseren en verbinden van innoveren, werken en leren = learning communities.	Staan aan het begin van de roadmap. De beoogde opbrengsten tot en met 2023 zijn realiseren van 100 extra learning communities, een kennisprogramma met kwantitatieve en kwalitatieve kennis over investeringen in human capital en transitiepaden naar kansrijke beroepen en ervoor zorgen dat human capital nadrukkelijker verbonden wordt met de innovatieprogramma's in het missiegedreven Topsectoren en innovatiebeleid (MTIB) van het kabinet.	Topsectoren (ondernemers, onderzoeksinstellingen en de overheid)	Looptijd van 2020 – 2023, tijdelijk. € 4 ton per jaar, de helft wordt vanuit EZK bekostigd.
Katapult	Katapult is een netwerk van meer dan 300 samenwerkingsverbanden tussen onderwijs en bedrijfsleven met de doelstelling om de samenwerking tussen onderwijs, bedrijfsleven en maatschappij te verbeteren.	Er participeren inmiddels 84.000 studenten, 9.800 bedrijven en 5.000 docenten in deze samenwerkingsverbanden. Dit gaat om Centres of expertise, Centra voor innovatief vakmanschap en andere vormen van samenwerking in het beroepsonderwijs. Op dit moment wordt extra ingezet om mkb'ers bij deze PPS'en te betrekken.	Beroepsonderwijs en bedrijven	€ 1 miljoen in 2020 om gericht mkb'ers te betrekken.
Techniepact	Het Techniepact is gericht op het versterken van het menselijk kapitaal en de aansluiting tussen het (technisch) onderwijs en de (regionale) arbeidsmarkt. In juni 2018 is het vernieuwde Techniepact gepresenteerd, waarin is afgesproken het	Bij de start van het Techniepact in 2013 is gekozen voor een perspectief van zeven jaar tot en met het jaar 2020. Tijdens deze zeven jaar zijn de doelen, acties en beleidslijnen van het pact geregeld bijgesteld n.a.v. de actualiteit. Dit kabinet heeft	Iedereen in de technieksector	Loopt in elk geval van 2013-2021 met een budget van ongeveer € 8 ton per jaar.

	Techniekpact meer te verknopen met de maatschappelijke uitdagingen, waaronder de energietransitie.	besloten het Techniekpact voort te zetten en doet dat dus ook in 2021 volgens de gekozen lijnen. Het is aan een nieuw kabinet om nieuwe doelen te stellen om het tekort aan technisch geschoold personeel terug te dringen en technologische vaardigheden te vergroten.		
Regio Deals	De Regio Deals richten zich op een integrale aanpak van meervoudige regionale opgaven en de brede welvaart. Hierin komen verschillende beleidsvelden en thema's bij elkaar. Het thema Leven Lang ontwikkelen is hierin vaak meegenomen.	Inmiddels zijn er 28 Regio Deals met regio's gesloten en zijn de deals in uitvoering.	Regio's	Loopt tot 2022. Het Rijk investeert in totaal € 950 miljoen voor de maatregelen. De regio's verdubbelen dat bedrag.